

A szerkesztő lakasa:

Rimaszombat, Főter. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Betyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdete-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
latások.

A hirdetés díja

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér
Betyegzd minden beiktatás
után 60 fillér.

Nyit ér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legelőszörűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Aratáskor.

Sárguló kalásztengerek ringatóznak a szellő szárnyán, dőlnek a markok a gazda éles sarlója nyomán, majd kövér asztagok gyűlnek a szórüskertek köré; az emberek szorgalmas munkája és az istenáldás osztja bőséges ajándokát. Ez a magyar föld legszebb időszaka: a dalokkal zengő, izzadásgonos munkával folyó boldog aratás.

Ilyenkor — az isten szabad ege alatt elterülő tarlok térein eleven az élet; serényen folyik az édes munka: az istenadta termés betakarítása. De vajon hányan vannak, a kik a magyar föld sok drága kincsének összegyűjtése alatt egyuttal arra is gondolnak, hogy ezt a földet nemcsak munkával, de szeretettel, gondnal, a rajta nyüzsgő emberhad iránti humanizmussal is meg kell becsülni?

Sajátságos fordulata ez az emberi társadalom közszellemének, hogy ma az élet tulajdonképeni realis alapjait legkevésbé figyelemben részesítjük. A trázisok kora ez. A csillogás, a külső máz, a látszat után való vágyakozás egészen háttérbe szorította azokat az érdekeket, melyek valójában az embermilliók legfontosabb érdekei. A magas politika izgalmaiba merül a világ s ezzel a magyar nemzet is, és ez izgalmak között alig ér rá, hogy a drága magyar föld dolgaival, érdekeivel — a magyar nemzet igazi létalappal — foglalkozék.

Csak nemrégén voltunk tanúi, hogy a törvényhozók termébe a mezőrendőrségi törvényjavaslat tárgyalására alig lehetett a haza ugynevezett atyjainak határozatképes számát összekolompolni, legújabbán pedig — a kormánykrízis óta — Magyarországnak, ezen par excellence agrikulturnak államnak földművelésügyi kormánya, mint valami mellékes, jelentéktelen munkakör, — olyan embernek a kezében van, ki a földművelésügyhöz nem sokkal ért többet, mint a hajdu a harangöntéshez. — Valójában minden

országos bajnak ott van a legfőbb oka, a parlamentben; ezen testületnek szellemi és erkölcsi nívója szerint emelkedik vagy süllyed az egész országnak erkölcsi és szellemi színvonala. De arról jobb nem beszélni, mert csak szatirát lehetne írni: törvényhozóink nem a haza oltára körül, hanem inkább a börzén az aranyborjú körül találhatók.

S ha az utolsó okot keressük, mégis csak a magyar gazdaközönséghez jutunk. A magyar gazda — hála a gondviselésnek — még mindig ura a magyar földnek; az kellene csak, hogy önmagának, érdekeinek is nemcsak legyen, de okosan *tudjon* is ura lenni. Miért tűr maga felett olyan hatalmakat, melyek egyedül az önérdéknek állanak szolgálatában? Miért nem választ ügyeinek intézésére olyan embereket, a kik az emberi lélek legszebb tulajdonságait vinnék harcba az általános érdekek védelmére?

Néha-néha itt e megyében is fellendül valami kevés érdeklődés a közgazdasági állapotok javítása végett. Mi az oka annak, hogy a fellendülés rendszerint hamar ellobbanó szalmaláng esupán? Az egész megyében Farkas Ábrahám és a körülte csoportosuló maroknyi tábor száll síkra a közgazdaság érdekében a nélkül, hogy felszólalásainak kívánt eredménye lenne. Pedig mennyi jó, szép, hasznos eszme mulik el így nyom nélkül a gyorsan tűnő idők szárnyain! A gazdák szövetkezéséről nem is szólnunk, ennek eszméjét pompásan megbuktatták már nálunk azok a potentátok, kik a reformokat deformálni szokták. Egy pár százezer forint vándorol ki évenként a megyéből biztosítási díjak czímén is, mintha ez a nagy, — közgazdaságilag és iparilag általában fejlettebb — megye nem is volna képes egy önálló biztosítási szövetkezetet fenntartani! Terményesarnokról még csak nem is álmodozunk, hanem engedjük, hogy a börze spekulánsai tetszésök szerint aknázzák ki a gömői földek asztagosztó kincses bányáit.

ségek alkalmával nyitatta fel a pinczét, hogy megizlettessenek egyik másik kedves vendégével a régi jó időkre emlékeztető jó hegyaljai tüzet, izét.

Legújabbán a pinczedombnak különös s ritka szép érdekességét fedezte fel az új fiatal kertész. Fent a teraszról egyenes vonalban keletnek egy természetes keskeny nyílás látszott a sűrű lombok között. Az ügyes kertész ezen lombokkal körülvett, távesőköz hasonló nyílást művészién kikerekítette, a kissé kiálló galyakat, leveleket szépen leolította. Ezen így kikerekített nyíláson keresztül rendkívül messze el lehetett látni. A kiállítás a természet eme csodás messzelátóján valami élrágadó volt. Sokan keresték fel a szép parkot egyedül azért, hogy ezen ritka élvezetben gyönyörködhesse. A park többi részein is meglátszott a művészi gondozás, csin és izlés. A szép virágszőnyeg, mely a kastély előtti téren kötötte le az ember figyelmét, igazi remeke a műkertésznek.

Az ember bámuló csodálkozással órákig pihenteti szemét a legszebb virágok eme finom művészi felfogással összeállított festői csoportozatán. Voltak a kertben ezenfelül sétaterek, enyhetható pagonyok, melynek mindenikéhez apró, különböző színű kockakövekkel kirakott utak vezettek. Maga a kastély csinos tornyaival a XIV-ik századbeli építészeti jellegét viseli magán. A kastély ura Sókuthy László élte delén levő férfit volt felesége régen elhalt s egyedüli örömét egyetlen gyermekében, a gyönyörű Valériában találta. Ha Ráfael ezen korban él, ugy Madonna festményeihez a legtokéletesebb modelt kétségkívül Valériában találta volna fel. A természet valóban a legparazabb bőkezűséggel ékesítte fel a női ideál eme megtévesztelt s legtokéletesebb remekét. Termete magas, Vénuszi ábrázoló szoborhoz hasonló. Hollófeke haja mint valami fekete fátyol hullámzatosan folyt alá habszínű testén. Nagy kék szeméből a menyország üdve s anyagi jószág jótékony melege sugárzott ki. Még alig volt 17 éves. Csak most került ki egy bécsi leánynevelő intézetből. Apja maga hozta haza a regényes fekvésű ősi fészekbe. Neveltetése ugyan már be volt fejezve, azonban mivel apja mint orsz. képviselő, sokat időzött Budapesten, nagy-nője Atala báróné Sókuthy szives meghívására ott hagyta terényi remetelakát s Sókutra költözött. Mesés vagyonnal rendelkezett Atala báróné s e nagy vagyon egyenes örökös hiányában Valériára nézett ki.

Valóban, ideje volna, hogy a magyar gazda tudatára ébredjen hatalmának, hivatásának és helyzetének. Hogy felismerve függetlenségének erejét, okosan tudjon élni állásában, melyet a magyar föld szívéen elfoglal, és a nemzet millióinak érdekében önálló alkotásokra fordítsa szellemi és anyagi kincseit — A Széchenyi Istvánok nem térnek akármikor vissza, intéseiket századokon át kellene megőrizniök azoknak, kiknek érdekében a nemzeti élet útjait szellemének fényével bevilágította.

Aratáskor, a bömbölő gépek porfellegei között, a dús asztagok árnyékában gondolkozzanak erről a magyar gazdák; — egyesüljenek és dolgozzanak nemcsak a mai nap hasznáért, a mihez már az *aratás* is elég, hanem azért is, hogy a magyar föld kincses háza a magyar nemzet millióival együtt megmaradjon és erősödjék, s gondolják meg, hogy új intézmények, új alkotások magvait kell újra meg újra *elvetniök*, ha azt akarják, hogy mindig legyen — — aratni való.

Ezredéves kiállítás. A rimaszombati takarékpénztár 50 forintot szavazott meg arra a czélra, hogy az ezredéves országos kiállítás kereskedelem, pénz- és hitelügyi csoportja, jelentőségének megfelelően alkottassék meg. Ezen elhatározását tudatta az országos kiállítás igazgatóságával is, mire e napokban a kereskedelmi minisztertől a következő elismerő levél érkezett a rimaszombati takarékpénztárhoz:

869/500. szám. — A rimaszombati takarékpénztár tekintetes Igazgatóságának

Rimaszombat.

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítás kereskedelem-, pénz és hitelügyi csoportjának létesítésére a t. Igazgatóság által felajánlott szives anyagi támogatásért fogadja őszinte köszönetemet és kérem, hogy a kiállítás e fontos csoportját további pártfogásában részesíteni sziveskedjék.

Egyuttal tekintettel arra, hogy már a legközelebbi

Valamikor ünnepezt szépség volt. Egész udvar a kék vérű fiataliságnak rajongta körül Szerelmében azonban szerencsétlen volt. Völegénye, a kit szíve meleg vonzalmával szeretett, épen esküvőjük előtti héten egy vadászat alkalmával oly szerencsétlenül bukott le a lóról, hogy három napi kínos szenvedés után meghalt.

A súlyos csapás, mely szeretett völegényétől rabolta meg őt, annyira hatott a szép leány kedélvére, hogy férjhez menetéről többé hallani sem akart, vén leány maradt s szülei elhaltával egészen visszavonultan élt terényi birtokán. Valériát a bálványozásig szeretete, azért Sókuthy meghívását nagy örömmel fogadta el.

A kastély terjedelmes szép parkja, melynek mostani képe oly ritka élvezetet nyújtott azoknak, kik a park szépségeiben gyönyörködhetek, még három évvel ezelőtt egészen másképen nézett ki. Vad bozóttal benőtt utak egészen eléktelenítették a különben szép kertet. Az új fiatal kertész munkás szorgalma és művészi érzéke 3 év felforgása alatt paradicsommá varázsolta át a kertet. Sókuthy igen megszerette Barna Gyulát, az új fiatal kertészt, ki csak úgy oda vetődött a községbe. — A kremsieri világhírű érseki kertben képezte ki magát. Teljesen árva volt. Egy rokona pártfogása folytán jutott az érseki kertbe. Kitéltve teljesen a három tanulói évet, valami különös szerelem, a honvágy annyira erőt vett rajta, hogy visszakiváncsolt hazájába.

Nyakába vette a világot s hosszú, több heti gyaloglás után hazajött, hogy otthonra találjon. Mire S. községhez ért, a fáradság és kimerülés annyira erőt vett rajta, hogy egy lépést sem tudott tovább tenni.

Lepihent azért egy árnyas akácfa alá, mely közvetlenül a község mellett állott.

A pompás májusi illattól, mely az akácfa fürtös virágaiból aláomlott, sajátos édes zsbongást érzett idegeiben s nem telt el néhány percz s az álom lezárta szemét a fáradt utasnak.

Sokáig és mélyen aludt az ifju harmatgyöngyökkel körülhintett fekhelyén. Mig végre a faluból kihallatszó reggeli zaj, élénk sürgés-forgás, tehenek kolompolása felébresztette őt. — Bemenvén a faluba, azonnal feltűnt neki a nagy kiterjedésű kert és kastély, mely a község déli részén feküdt. Megismerkedve a helyi viszonyokkal, jelentkezett a kastély uránál s felajánlotta neki szolgálá-

T A R C Z A.

Az új kertész.

Irta: János Gyula.

Gyönyörű park. A természet és a művészi alkotás esodálatos őszhangja még a legparányibb fűszálon is meglátszik. Amott a tó közepén fekvő rózsasziget úgy tűnik fel a távolból, mint egy lebegő rózsafelhő, mint egy függőkert Semiramis királyné idejéből, mely a tükör tiszta tó hús ölében ringatózva, ide-oda lebben.

A tó tiszta vizéből emelkedő ezüst színű párázat átszűrődik a virágillattal terhelt levegőn s mint egy ezüst fehér fátyol lebeg a tó felett. A tó a park középpontját képezi. A tótól sugáralakban utak vezetnek minden irányban. Egy széles uton haladva, mely valóságos lombsátor alatt vezet, egy magaslatra érünk, mely első tekintetre természetalkotta halomnak néz ki, azonban kissé figyelmesebb megtekintés után arra a meggyőződésre jutunk, hogy ezen jókora nagyságu domb emberi kéz hangya-szorgalmának köszöni létét. A vegetacio remek alkotásaival találkozunk itten. Legalul a platánok és tulipánfák művészi sorrendben koszoruzzák a dombot; derekát és tetejét pedig libanoni cedrusokhoz hasonló sugár fenyőfák égbenyúló piramisai borítják be. Teteje a dombnak teraszszerűen kiszélesedik.

Kópások és kőasztalok állanak itten a fáradt vendégek rendelkezésére. A Sókuthyak egyik 15 ik századbeli ősenek jutott eszébe az a furesa gondolat, hogy a park eme részére jókora nagyságu dombot hordasson össze. Hét falu népe 2 évig dolgozott a magaslat összehordásán. — Mikor végre elkészült a hegy, a nagy ur egyet gondolt s óriási kiterjedésű pinczét ásatott be a dombba. Mikor aztán ez is készen volt, hét vármegyére szóló lakomát rendezett Sókuthy. A hét falu népe az ő hűséges jobbágjai hét napon át ettek-ittak. Megitták Sókuthy hegyaljai szőlőjének egy évi termését, mely egy hozzávetőleg 300 akót tett ki. A dombot a későbbi Sókuthyak befásították. Eredeti czéljának állt szolgálatában a pinczedomb egészen a legutóbbi időkig, a filoxera feltűnéséig. A Sókuthyak elbeszélésünk idejében élő sarja, Sókuthy László már csak igen ritkán, nagy ünnepélyes-

jövőben megkezdődnek e csoport érdekében az előmunkálatok, beszerzések, megrendelések stb. van szerencsém felkérni, hogy a megszavazott 50 frot az ezredéves kiállítás igazgatóságának ezimére (Budapest, V. akadémia utca 3 sz.) postautalványval megküldeni szíveskedjék. Budapest, 1894. évi július hó 6.

Az 1896-iki ezredéves kiállítás országos bizottságának elnöke:

Lukács, s. k.

kereskedelmiügyi m. kir. miniszter

Ezen miniszteri leirat folytán a rimaszombati takarékpénztár követésre méltó hazafias buzgalommal azonnal f. hó 18-án el is küldte a megajánlott 50 forintot.

Önzetlen elismerés. A rimaszombati egyesült prot. főgymn. igazgató-választmánya és tanári kara még a múlt hó 20-án bucsufeliratot intézett Csáky Albin gróf volt vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Erre a felíratra — mint értesülünk — Csáky Albin gróf következőleg válaszolt: „Nagyon tisztelt igazgató-választmányi Elnök ur! Folyó hó 20-án kelt, engem nagy mérvben megtisztelő bucsu iratukra válaszolva, csak annyit mondhatok, hogy a miniszteri állástól megválva, örömmel gondolok vissza mindama rendelkezéseimre, a melyekkel közművelődésünk biztosítását fokozva, középiskoláink és az azokban alkalmazott tanerők érdekeit szolgálhattam. Kettős örömmel foglakoztam az önök főgymnasiumával, mivel biztos voltam abban, hogy önök azok közé tartoznak, a kik nagy nemzeti feladatainkat sohasem tévesztendik szem elől. Működésükre az ég áldását kérve, vagyok őszinte tisztelettel, Szepes-Mindszent, 1894. június 27-én. Igaz hívők Csáky Albin.” — Erre az elismerésre méltán lehet büszke a rimaszombati egy. prot. főgymnasium, mert olyan férfitől jön, a ki egész közpályája alatt bizonyította számtalanszor önzetlenségét és azt, hogy nagy nemzeti ideálokért nemcsak dolgozni, de áldozni, sőt szenvedni is tud.

A Botto Gyula ügye.

Teljes tárgyilagossággal, higgadtan bíráltuk meg azon eseményt, hogy Botto Gyula negatív hazafinak csapott fel s ezért jutalmul a nagyrócei kölcsönsegélyző-szövetkezet ügyészi állását kapta. Nekünk az eseményeket és tetteket nem lehet egyedül utilitárius szempontból bírálunk, hanem kötelességünk azok erkölcsi rugóit is figyelembe venni s azok szerint alkotni meg ítéletünket.

Usodálatos változása az időknek és elszomorító jelensége az erkölcsi felfogás tévességének, hogy akadtak, a kik a Botto ügyében általunk megirtakat elítélték. Lássuk csak, mi volt abban a cikkben?

Benne volt, hogy ha Botto jobb meggyőződésre jut, t. i. annak belátására, hogy eddigi útja téves volt és ezért hagy fel a pánszláv eszmék propagálásával: akkor mi tisztelettel fogadják őt a jó hazafiak sorai közé. De ha egyszerűen — a mint tényleg történt is — eladja meggyőződését egy állásért, úgy ez alku rá nézve erkösetelennek, a magyarságra nézve pedig értéktelennek tartjuk. Mert először: becsületes ember a meggyőződését nem adja el; másodsor: mert nem a Botto egyéni képességei vásároltattak meg, hanem csak tévlensége, negatív hazafisága.

tát — Sökuthynak megtetszett a fiatal kertész rokonsz-nves alakja s elfogadta ajánlatát.

Valéria akkor még a bécsi növeldeben volt s még a nagy szünidőben sem jöhetett haza. Apja azonban sokszor ment fel Bécsbe hozzá.

A park a fiatal kertész ügyes keze alatt esodálatos változáson ment keresztül. — A tó, mely talán már 100 éve hogy tisztítva nem volt, mérges moesári levegőjével megfertőztette a kert tiszta levegőjét. A kertész rávette a kastély urát a tó kitisztítására. Egy pár ezer forintjába belejött ugyan Sökuthynak e nagy munka, de bő kárpótlást nyert ama kivesben, mely a tó fenekét mintegy két méternyi vastag rétegben borította. A legfinomabb iszaptrágya volt az, melyet a kertész a park talajának megjavítására használt fel.

A tó szigete kopár terület volt: az ő keze varázsolta azt gyönyörű rózsaligetté. Voltak neki saját találmányu rózsái, melyeket gyakori újraoltásokkal, különféle fajok összekeveréséből nyert. Hosszas kísérletezésnek meg lett az eredménye. Sikertült ugyanis neki egy egészen új rózsafajt produkálni. Új rózsái nagy feltűnést keltettek, s a legelőkelőbb családok szalonjaiban is nagy becsben állottak. Egész divattá vált, hogy a völegény, ha valami kellemes meglepetésen törte fejét, Sökuthy-féle rózsacsokorral kedveskedett menyasszonyának. Ott pörzött az minden számbavehető gvallér gomblyukán s ott illatozott az minden fiatal leány kebelén.

A rózsák külső szirmai halványárgák voltak, befelé a sárga szín fokozatosan fehérbe ment át, míg közepén a rózsák egészen lilomfehérek voltak.

Illata hasonló volt az ambrá illatához, kellemes, sokáig élvezve képes izgalmat okozott. A fiatal Barna Gyula kertész az ő rózsáival nagy feltűnést keltett s sokáig dédelgetett kegyence maradt a virágkedvelő fiatal-ságnak.

A szép árnyas pagonyok, lugasok, utak, a pinzedombi nagyszerű kilátás, a fantasztikus virágszövények; az üvegkupolás nagy virágház a maga pílma-, narancs-, citromfáival, a tropikus világrész esodás virágainak ez-reivel mind az ő munkás szorgalmának voltak hirtetői.

Valéria, a hogy apja haza hozta a „Sacre Coeur”-ból, nem győzött eléggé esodálkozni a látottakon, a tün-

Igen szeretnők, ha e kézzelfogható igazságok megczafolásába fogna valaki azok közül, kik a „hazafiság — szerződés szerint” ezimű cikket kárhóztatták. Nagyon lekötelezne például bennünket, ha megczafolná azt, hogy a becsületes ember nem szokta eladni a meggyőződését.

És aztán igen tisztelt bíráló urak! Legyenek szívesek talán azt is megmondani, hogy tulajdonképen mit tartanak Önök a sajtó feladatának? Azt-e, hogy a tévedéseket, hibákat elítélje az igazi érdemeket pedig elismerje és méltányolja, a mit mi végezőnk önzetlenül, részrehajlatlanul, egyedül lelkünk, szívünk és eszünk meggyőződése s az igazságnak szeretete szerint; — vagy pedig azt, hogy nyakrafőre hizelegjünk, bókoljunk mindenkinek, a ki magasabb állást foglal el a társadalomban és a baklövésnek is hymnusokat zengjünk, haszonért, vagy csak azért is, hogy egy-egy kegyes mosolylyal jutalmaztassunk? — Ilyesmire vállalkozni sohasem fogunk.

Az idő elröpül felettünk, az eszmék és igazságok tisztázódni fognak, s nekünk elégtételt fog szolgáltatni bizonynyal a jövő nemzedék, mely e lapok hasábjairól látni fogja, hogy a közügyeket tisztán és önzetlenül szolgáltuk.

Tudjuk nagyon jól, hogy a stréber-lárma, az olesó sikerek mai fénykorában, nem tarthat számat elismerésre az, a ki egyedül a közérdeket, az igazságot szolgálja önzetlenül és részrehajlatlanul. Ma már az embereket is szolgálni kell s még inkább a magánérdekeket. Léptenyomon látjuk, hogy a mai társadalomban azok emelkednek legmagasabbra, a kik megalkudnak a viszonyokkal, keresik a befolyásos emberek protekcióját, és azért készek az igazságot is megtagadni; a kik hizelegnek a hatalmasok gyön-geségeinek és feltétlenül meghajolnak a siker, a mindenható siker előtt, ha annak útja néha szemetes is.

Az emberiséget pedig nem azok viszik előre, a kik hibáit dédelgetik, hanem azok, a kik megrójják. Hálátlan feladat ugyan, mert csak magasabb lelkületű emberek képesek saját hibáikat elismerni; a tulnyomó nagy többség azonban readszerint haragszik, ha tévedéseit felemlégetik. Ezek haragjai ellenében mi amazok igaz-ságosságában találjuk jutalmunkat.

Különböleg jobb lenne közzétenni a Botto-féle okmányt; mi, ha tévedésünket bizonyítják, nem fogunk kitérni annak beismerése elől. addig azonban minden-felkózott argumentum ellenére is ragaszkodunk multkori cikkünk alap-gondolatához, hogy „becsületes ember a meggyőződését megváltoztathatja, de el nem adja.” Sőt még az is kérdés, hogy ki a hibásabb: az e a ki a meggyőződését eladja, vagy az, a ki az ilyen portékát megveszi?

Egy böles levél.

A görgevényi ev. ref. egyházmegye a következő nyílt levelet bocsátotta ki, s azt a különféle nemzetiségek által lakott vidékek összes lelkészeihez megküldötte. A tanulságos és megfontolásra érdemes nyílt levél következő:

dérszép látomány feletti elragadtatásában eleinte el se akarta binni apjának, hogy már otthon vannak.

— Oh apám! — szölt Valéria szeliden, apja vállára hajtva fejét — úgy érzem magam, mintha meg lennék büvölve s mintha nem is lennék itthon, hanem valami tündérországnak.

Sökuthy mosolyogva vonta keblére leányát s néhány halk szót mondott franczián. Valéria erre hirtelen hátrafordult s egy idegen ismeretlen arcú fiatal embert látott ott állani. — A többiek, kik a nagy platánfa alatt csoportot képeztek, mind régi ismerősök voltak; a tisztartó az ő esaládjával, a kulesár, a vén komornyik, az inas, mind mind a régiek voltak, csak az az egy volt idegen. — A fiatal kertész tiszteletteljes hódolattal közeledett feléje s kezét esókolva, néhány üdvözlő szót mondott. — Igen leanyom, szölt Sökuthy, ő a mi kertészünk, s minden a mi téged itt annyira meglepett, az ő munkás szorgalmának az eredménye.

Valéria hálás pillantást vetett rá örökké mosolygó szemével s kezét nyújtott neki — E nem várt kiün-tetés a hetedig égbe emelte a mi kertészünket. Előtte, ki-nek szülei korai elhunytával a rélkülözés, küzdelem és mellözés jutott egyedül osztályrészsül, a jószágok ily magasztos nyilvánítása egészen szokatlan volt. Ugy érezte magát, mint a bibliai Jáko, midőn egy kemény köre hajtva fejét, álmodta az álmok legszebbikét, azzal a különbséggel, hogy ő ébren álmodozott. Még jó sokáig emlékezett volna, ha a közeli bokorban meg nem szóal a madarak bájos hangu dalnoka, a esalógány, s édes szerelmet és boldogságot zengő énekével fel nem költi őt boldog ábrándozásából. A esalógány édes dalja a legszöb költemény szöveg nélkül, melynek dallamát maga az Isten szerezte. — Lassankint kezdett alkonyodni. A nap bucsusugarait hinté szét a pihenésre készülő természetre. A távoli hegyek ormái aranyfényben égtek. Azon májusi esendes esték egyike volt az, mikor az egész természetet sajátos zsbongás uralkodik Mosolyog a természet, örül az életnek, látgy tavaszi szellő, mit a szerelemről álmodozó leány epedő sohaja ott susog a fák aranyfény-nyel behintett leveleivel. — Sajátságos hangok édes zenéje tölti be a levegőt. A madarak szerelemről ömlengő dalaira ismeretlen érzelmek vágyai gyuladnak langra if-jak s leányok szíveiben. Mind-mind örül az életnek. Még

Tisztelt lelkész ur!

Szöi e nyílt levelünk, mindazon lelkész, gondnok és tanító atyánkfainak, kik a nemzetiségek békés együtt-élését és a barátságos érintkezésüket szívökön hordják és azoknak, kik a hivek közgazdasági előmenetelét előmoz-dítani szokták.

A görgevényi ev. ref. egyházmegye 1890 óta foglal-kozik a községi hitelszövetkezetek alapításával, megös-merítésével és azok terjesztésével.

Egyházmegyénk kísérletet tett ilyen szövetkezetek alapításával Marostordamegyében: Gernyeszegen, Sárpa-takon, Póka Keresztúron, Pókán, Magyar Péterlakán, Felfalun és Vajdaszent-iványon a pest-pilis-solt-kiskun-megyei központi hitelszövetkezet támogatásával.

Emlékeznek még arra, hogy pár év előtt a fővárosi hírlapok törvénytörvényes rovatát majdnem minden nap szö-vekezeteki ügyekkel voltak tele. Akkor tanulmányoztuk a kérdést és láttuk, hogy a szövetkezeteki törvényt nem azért hozták, hogy olyan szélfúvós ezélokot sz-igáljon. Láttuk, hogy Marostordamegyében e törvényvel nem foglalkozik senki: foglalkoztunk mi akkor, mikor a szövetkezeteki eszme a törvény téves felfogásával diseredítálva volt.

Az ország több vidékén hasonlóan akadtak, kik ré-szint még már előttünk a községi hitelszövetkezetek esz-méjét tanulmányozták, megösmertették, fejlesztették és vezették.

Vezér volt a szövetkezetek alapításában Pest-Pilis-Solt-Kiskun-megye, mely egy megyei központot létesít nagy áldozattal, melyet a vidék kérésére kibövitett úgy, hogy az ország bármely részén keletkező községi hitel-szövetkezetek támogatását eszközölhetette.

Mi is védszárnyai alá vonultunk: és fennállásunkat és gyarapodásunkat neki köszönjük.

Annnyira kiterjedt e hálózat, hogy az idén már a hazai szövetkezetek központi hírelintézetét, mint szövet-kezetet meg kellett alapítani, mely szövetkezeteki hálózatba ma már több mint 200 községi hitelszövetkezet lépett és több mint 30,000 tag alkotja a szövekezeteki érdekhálózatot.

Ezen szövetkezetek 1843. évig jegyeztek több mint 55,000 üzletrészt, több mint 1,500,000 frot értékben és eddig erre heti hatos befizetésekkel több mint 800,000 frot tökét gyűjtöttek, együtt majdnem három millió forint hitelt élveztek és több mint 700,000 frot takaréki betétet gyümölesztettek.

A nép munkán szerzett filléreiből rakta össze az összeget: hetenkint 550,000 krt vagyis egymillió száz-ezer fillért.

Ez a fillérek nagy hatalma. Óriási számok, látszó-lag óriási eredmény, de tényleg mégsem az.

Kevesen vagyunk még. Azt akarjuk, hogy minden községi létesítsen községi hitelszövetkezetet.

A számokkal többet nem foglalkozunk.

A községi hitelszövetkezeteknek ezéja: tagjainak erkölcsi és anyagi jólétét, a takarékosági hajlam emelése, hitelük szervezése, a takarékoskodás, rend-és munkaszere-tet általánosítása és hiteligenyük kielégítése útján fejleszteni.

Községenként külön-külön alapítjuk a községi hitel-szövetkezeteket, melyek azonban egymással szerves ösz-szefüggésben állanak. Szövetkezeteki tag lehet: minden a szövetkezet területén lakó egyén. Vallás és nemzetiségi különbség nélkül minden becsületes ember. A ki uszoráskodást folytat, vagy a felekezetek és nemzetiségek között a békés egyetértést felbontani törekszik, azt be sem veszik, ha már bevették, kizárják.

Minden szövetkezet ügyeit függetlenül, önállólág intézi. A szerves összefüggés csak annyi, hogy a felü-gyeletet gyakorolja a központ és ugyanecek a központ szerzi meg a hiteligenyék kielégítésére a fedezetet. Az egész szövetkezeteki üzletvezetést, könyvvitelt, pénztárkeze-lést egyön etűleg eszközlik. Ez már annyira egyszerűsítve van, hogy legtöbb szövetkezetünkben az általunk nyújtott utmutatás szerint egyszerű földműves emberek is azonnal pontosan tudják vezetni.

Eltekintve a vagyoni előnytől, a községi hitelszö-vekezetek a szabadság, testvériség és egyenlőség eszmé-jét is szolgálják, mert a községi hitelszövetkezetek a ta-

az a fűszálra kapaszkodó fénybogárka is esupa élet és elevelenség. Izeg-mozog, majd kis szárnyait kiterjesztve vi-gan zümmögve repked köröskörül; mikor aztán kifárad, leszáll egy szép virág illatos kelyhébe s összerakosgatva fényes lábcskáit, ott tölti az éjszakát

Öreg este volt már, mikor a mi fiatal kertészünk végre felszömlve ábrándozásából arra a keskeny utra tért, mely egyenesen lakására vezette őt. Kis szobájába érve, úgy a hogy volt, ruhástól ágyára dőlt, nem sokára édes álomba merült. Almában megnyitni látja az eget s aóból egy glória-fénynyel övelzett eszményi női alakot látott leszállani. A ragyogó szépségű női alakban Valé-riára ismer. Ugyanazon azurkék színű szemek szöztiszta fénye sugárzott feléje s kétségtelen volt azért előtte, hogy az égből alászálló angyal Valéria volt. A hajnalhasadás már ébren találta őt. Egészen ujjászönetett. Érezte, hogy szívét valami magasztos érzelem, mely a csillagok aether-tiszta fényében örök lángként lobog, mely fölömeli az embert az eszményi élvezetek honába, megdol-gtatta.

Valéria az nap apját, nénjével bejárta az egész parkot a fiatal kertész kíséretében. Megnézte az üvegha-zat, a rózsaszöveget, a szép pagonyokat, a nagyszerű vi-rágszövényeket, melyeken a virágok művészi csoportosi-tása bámulatba ejtette őt. Ugy nézett ki az egész terület, mintha csak tarka-barka, szebbnél szebb pillangókkal lett volna ellepve. Legtovább időzött a rózsaszövegeten. A virág virágok társaságában érzte magát legjobban. A rózsák hódolatak jelűl böditő illatot árasztottak szirmaikból. Mintha érezték volna, hogy a ki most közöttük megje-lent az a királynőjük. A fiatal kertész elvezette őt oda, hol az ő rózsái pompáztak. A gyönyörű rózsák láttára meglepő esodálkozásának hangos kifejezést adott Valé-ria. Majd leszakított egyet belölük s keblére tűzte. Leg-szebb rózsák a legszebb leány kebelén. A fiatal kertész szédülni kezdett a boldogságtól. Az ő rózsái a legjobban tetszettek neki.

Igy folytak a napok, Valéria a napokat többnyire a kertben töltötte. Atala bárónő társaságában. A kertész gyakran magyarázgatott egyet-mást neki; sokszor meg-esett, hogy tekinteteik villanása találkozott egymással, ilyenkor a szegény kertész, mint a tetten ért bűnös, pírnya sötötte le szeméit. Azzal tisztában volt, hogy a gyönyörű leány birhatóságáról még csak nem is álmodoz

gok között a szabadság érzetét erősítik, ugyanis a falu, mint ilyen szabaddá lesz és saját közgazdasági és hitel ügyeit otthon vasárnaponként a vesernye után maga igazítja el szabadon.

Testvérivé is válik a falu népe, mert érzi, hogy együtt, egymásra támaszkodva, maga képes mint jó testvér közös vagyont közös jóra hasznosan kezelni.

Egyenlővé is válik a falu népe, mert ha hetenkint egyszer — az üzletrészek befizetése napján — ügyeit együtt intézi, ugy egymástól — mindig az értelmesebbektől — tanul és önművelődés útján egyenlőbbé válik; ugy, hogy községi hitelszövetkezeteink útján hisszük és reméljük: meg fog szünni a falukból a városokba vonuló, a szociális és anarehikus tévtanok befogadására alkalmas anyag termelése.

Egyik célja az is községi hitelszövetkezeteinknek, hogy a társadalom különböző osztályait egymáshoz közelebb hozza, a barátságos érintkezést lehetővé tegye.

Községi hitelszövetkezeteinknél a nyereszkedés vagy uzsoriskodás teljesen ki van zárva, mert többet mint 2%-ot alapszabályaink szerint nyereségül nem vehet és az osztalék maximuma meg van állapítva; a tartaléktöke pedig mint közös közgazdasági célra szolgáló vagyon felhasználás esetében sem osztható a tagok között fel. Az rendszerint a falu közös céljára: iskola, kisedevoda stb. fordítandó.

Községi hitelszövetkezeteink hitele a hazai szövetkezetek központi hitelintézete, mint szövetkezet közvetítésével ma 5 és 1/2%-os és a hitel mérve a szövetkezeti tagok által aláírt minden 25 frtos üzletrész után, mely öt év alatt hatosonként hetenként lesz törlesztve, átlag mintegy 75 frt, ugy hogy ha például 100 üzletrész lesz jegyezve és hetenkint 100 hatos befizetésére történik ígértet ugy a szövetkezetnek már az első üzleti nap 7500 frt hitele lehet.

Ezen összeg rendszerint elég arra hogy egy kis község a terbes adósságok alól teljesen felszabaduljon

Községi hitelszövetkezeteink, vagy korlátlan felelősséggel alakulnak, vagy pedig — és ez gyakoribb — a jegyzett üzletrész után még annak kétszereséig vállalnak felelősséget.

Akkor fognak e szövetkezetek igazán áldásosan működni, ha már a falu népét a nyomasztó adósságok alól felmentették; ezt pedig eléri öt év alatt, mert félévénként mindenki tartozik 10%-ot adóssága tőkéjéből is törleszteni. Akkor fog beállni az együttes vásárlás és eladás nyújtotta előnyök élvezete és akkor fogják majd a szövetkezeti üzletrészek hasznai a közterhek egy részét az egyes polgári helyett viselni.

Tehát röviden összefoglalva az elmondottakat, miért is alapítunk községi hitelszövetkezeteket: azért, hogy a ki velünk szövetkezik, az érezze, hogy Magyarországon legyen valaki szász, román, zsidó, magyar vagy tót és imádj a Istenet bármely templomban, bármely nyelven, az: ha becsületes — ha faluja népe ilyennek itéli — közöttünk vagyoniilag is saját erején boldogul.

Hogy érezze a ki közeink belép, hogy ő egy társadalmi tényező, a ki a heti hatos befizetésekkel egy önálló pénzügyet képes fenntartani.

Hogy érezze és élvezze a függetlenséget és a szabad mozgás örömeit a legkevésbé képzett polgártársunk is, hogy tudja, hogy a kölcsönvett összeggel magának, illetve társainak tartozik és ne kelljen minden esedékeségi napon vagyona elkobzásától tartania.

Hogy érezze és élvezze a művelődés gyönyöreit az is, a ki hétköznapon erős napszám-munkával keresi kenyerét.

Hogy érezze azt is, hogy a becsület egy vagyon, melyre a községi hitelszövetkezet még akkor is, ha más vagyona nincs, hitelezni fog. Hogy lássa, hogy az elcsúszott becsületes emberek újból talpra állanak.

Hogy érezze végre azt, hogy hazánkban nem a felekezeti és nemzetiségi izoláltság azon út, melyen haladni kell, hanem az, ha minden nemzetiség egyetértéssel, közös jólét fokozásával a hazának, egyháznak és nemzetiségének derék polgárokat nevel, kik vállaltva működjének egymás javára, boldogulására és hogy a közöt-

hatik. Tudta jól azt, hogy közöttük egy óriási örvény tántog, melyet a megosztosodott születési előjogok százados gyakorlata áthidalhatlanná tett. Tudta jól, hogy azon esetben, ha egymás felé is találnak közeledni, a társadalmi bukást el nem kerülhetik. Mind ennek a tudata oly fájó érzést keltett benne s bár magába temette azt a nemesen lobogó érzést, mely szívében a szép leány megpillantása első percétől kezdve egyszerre lángra lobbant, mégis voltak percei, mikor annak a sejtelmének, hogy rá nézve a szép leány birhatása hirtelen ábrándozásnál egyebet nem jelenthet, mint valami vaskapocs, ugy összeszorította a szívét, hogy az fájdalmában majd meg nem repedt. Ilyenkor hitvány páriának érezte magát, kitől a sors meg azt az érzelmeket is megtagadta, melyet a természet minden halandó ember szívébe beleoltott. — Igaz ugyan, hogy még azt sem tudta, hogy a Sókuthy gazdag leány érez-e irányában csak egy parányi vonalmat is. Még sejtelmé sem lehetett neki Valéria szive vonalmáról. Kedvesen, nyájasan beszélt mindig vele, mi azonban talán inkább gyémánt lelke jóságának volt betudható.

Hosszu lelki harez után végre belenyugodott sorsának megmáshatatlann végezetébe. Újból hozzáfogott a felbeszakított munkához. A parkot, mely az ő terve után készült, valódi tündérvárává varázsolta át.

A park szépségének híre messze vidékre eljutott, sőt az egész országot bejárta. Messze vidékről jöttek fel egyesek, hogy a park ritka szépségében gyönyörködhesenek. Nehány hónap múlva a fiatal kertész, mint a hazai műkertészet egyik leghívatottabb művelőjét emlegették. Gyönyörű rózsái ott illatoztak a gödöllői királyi kastély parkjában.

Egyszerre sokat emlegett ember lett belőle. Több magas helyről kapott meghívást, melyet azonban ő minden gondolkodás nélkül visszautasított. Helyzetével tökéletesen meg volt elégedve. Álmainak tündérvárává látta minden nap. A vele való gyakori érintkezés igen boldoggá tette őt. Ennél többre nem vágyott. A szenvedély emésztő lángja kialult szívében, hogy helyet engedjen egy magasabb érzelmeknek, mely tisztá mint a napsugár, szelid ábrándozásra keltő, miként a májusi hajnalhasadás.

(Vége köv.)

tünk rosz indulattal támasztott félreértésekből eredt ellenségeskedésnek esírját is kioltbassuk.

Ezeket várjuk mi a községi hitelszövetkezettől, azért akarjuk ezeket mindenkivel megkedveltetni.

Nem szépitünk e képen semmit, az a teljes valóságunk felel meg.

Azért mutatjuk meg e képet mindazoknak, kiket illet, hogy azt megszívlelve a községi hitelszövetkezeti eszme zászlója alá minél számosabban csatlakozzanak.

A görögnyvi ev. ref. egyházmegye 1894. június hó 13-án Szász-Régenben tartott közgyűlésén nyert megbízás folytán,

Lénárt József, s. k. esperes.

Dr. Gidófalvy István, s. k. gondnok.

Tavaszy József, s. k. jegyző.

Csekme Ferenc, s. k. aljegyző.

Hirek és vegyesek.

Reklamált czim. Megtörtént, hogy abban a nagy sietségben, melylyel a Baksay-jubileum anyagát a múlt hó 23-án kiadott rendkívüli számunkba feldolgoztuk, a jubilanshoz érkezett sürgönyök felsorolásánál a tiszánineni ev. ref. egyházkerület miskolczi felsőbb leánynevelő intézetét „miskolczi Tóth Pál iskolának” nevezte el lapunk egy siető munkatársa. Bár mi ez elnevezésben semmi sértőt nem látunk, mert hiszen egy tanár épügy büszke lehet arra, ha nevét és pályáját egy egész tanintézettel azonosítják, mint az az intézet, ha érdemeit egy kitűnő tanár nevével jelölik meg, mégis, mintán Tóth Pál ur, a vezetési alatti intézetnek némi kiesínyítését látja az említett — s tényleg téves — elnevezésben, kívánsága szerint sietünk kijelenteni, hogy Baksay István jubileuma alkalmából a tiszánineni ev. ref. egyházkerület felekezeti felsőbb leánynevelő intézete üdvözölte, s ezen intézet üdvözlése értendő azon sürgöny alatt, mely Baksay-számunkban a „miskolczi Tóth Pál-iskola” czímen volt felemlítve.

Honvedereklye. Az 1848—49-es honvédség I. hadtestparancsnokságának hivatalos pecsétjét Abonyi Pál egykori honvéddhadnagy s most Gömörmegye tiszti főügyésze megőrizte s a honvédgyűlésben tartotta: most pedig a nemzeti múzeum igazgatóságának adta át.

Juhász László tehetséges fiatal poeta, kinek „December” cz. verskötetét harmadéve megérdemelt rokonszenvvel fogadta a község és a kritika. — Múlt hó 27-én Sárospatakon kitűnő sikerrel tette le a lelkeszképesítő ugynevezett papi vizsgát. — Megyénk e szépművészi szülöttének szives örömet gratulálunk ezen újabb előmeneteléhez, mely hisszük, muzsáját az eddigieknél vidámabb dalokra fogja hangolni. Egyébiránt szomorú dalait is szivesen látjuk szerkesztőségünkben annál inkább, mert a tehetséges poeta első szárnypróbálgatásainak éppen lapunk adta meg a levegőt.

A csizi fürdőről. A rohamos fejlődést vett csizi fürdőnek kiváló vendége volt a mult vasárnap. Dr. Puky Akos, a budapesti Erzsébet-kórház sebészeti osztályának vezetője, egyetemi magántanár látogatta meg a fürdőt, melynek kiváló gyógyereje felől a kitűnő tudós már több ízben igen elismerőleg nyilatkozott. Dr. Szabó Samu megyei főorvos, dr. Marikóvszky István járásorvos, dr. Pazar Andor fürdőorvossal és Glós Arhur fürdőigazgatóval fogadta Csizben a tudóst, ki a főorvos kalauzólása mellett megtekintette a jód forrásokat, valamint a fürdő összes épületeit, felszerelését és berendezését, miközben többször kifejezést adott a nagy haladás feletti bámulatának s azon reményének, hogy a csizi fürdő jelentékénységét rövid idő alatt világszerte elfogják ismerni. A kitűnő tudós — ki különösen nagy érdeklődéssel viseltetik a csizi fürdő jövője iránt, az egész napot a nevezett urak társaságában töltötte, — a vasárnap esti gyorsvonattal tért vissza a fővárosba.

Gyászjelentés. Alólirottak mélyen elszomorodott szívvel jelentik, hogy a legjobb apa, após, nagypapa és dédapa Novek Sándor folyó július hó 18-án, éjjel 1 órakor végelgyengülés következtében életének 93-ik évében jobblétre szenderült. A drága halott hült tetemei f. július hó 19-én délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a sziklai sírkertben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szentmisé-áldozat folyó július hó 20-án, délelőtt 10 órakor fog a forgácsfalvi róm. kath. templomban az egek urának bemutatni. Sziklán, 1894 július 18-án. Az örök világosság fényekedjék neki! Mária, Victória, Franciszka, Emil, József, Lujza, Lina, mint gyermekei. Knöplér Agnes, Goldriam Mária, Bednárík József, mint menyei és vejei. Balogh Anna, Balogh Géza, Balogh István, Kovácsik Mária, Novek Mária, Novek Josephin, Bednárík Mária, Bednárík Milka, Bednárík Amália, Bednárík József, Novek Béla, Novek Dezső, Novek Sándor, mint unokák. Valamint a számos dédunokák.

Új iskolák Gömörben. Vigtelke község, mely iskolailag Szalóczhoz tartozott, mint értesülünk Szalócztól különvált s egy ref. jellegű iskolát szervezett. Ezen újonnan szervezett iskola működését már meg is kezdte. — Hasonló hír érkezik hozzánk az iskolailag eddigelő Tornallyához tartozó Királyiból, hol a Tornallyától történt elszakadás után szintén egy ref. jellegű iskola szerveztetett. — Lekenyén pedig a meglévő ref. iskola mellé egy ág. h. ev. iskola állítottatott föl.

Nagy szerencsétlenség a csorbai tavon. Tátrafüreden e napokban nagy szerencsétlenség történt. A magas Tátrában gyakori, dolog hogy egyes társaságok egész éjjelen át barangolnak. Egy ilyen öt tagból álló társaság szeszest italokkal bőven felszerelve, hajnali három órakor a csorbai tóhoz érkezett. A figyelmeztetés dacára, hogy éjjel a tavon esónakázni nem szabad, egy alkalmas pillanatban, a mikor senki sem ügyelt oda, a esónakot elodították és beveztek a tóba. A társaság tagjai nevezetesen Török Barna tanuló Debreczenből, Gän e Ignácz turista Morvaországból, Folgencz Miksa Szepes-Szombatból, Abhasz Rudolf Strászárol, teljesen részeg állapotban a esónakon táncolni kezdtek. A társaság egyetlen józan tagja, a rimaszombati Cseh Pista, ki mint inas volt velük, egy alkalmas pillanatban, mikor a esónak a parthoz ért, kiugrott. Körülbelül tíz perczig lehetett már a parton, mikor rémülten látta, hogy a esónak a parttól körülbelül 50 lépésnyi távolságban fölborult s a rajta levők mind a vízbe hulltak. A szállodába futott segítségért, de mire ezzel visszaérkezett, a vascónak és a négy fiatal ember már a vízbe merült. Még mostanáig sem tudták őket megtalálni.

A királyváró Nógrád. Nógrád vármegye előkelőségei a minap értekezletet tartottak a balassa-gyarmati megyeházán, a hol az őszi királyfogadás részleteit vitatták meg. — Egyhangulag elhatározták, hogy a király 35—40 főből álló bandérium fogja fogadni a balassa-gyarmati vasúti pályaházánál. Az ez iránt való mozgalmat Seitovszky János alispán indította, a ki az értekezleten be is mutatta a bandérium díszruhájának Budapestben készült mintáját. A díszruha: finom, fekete posztóból készült Rákóczi-szabású mente, gazdag fekete zsinórzattal, alatta rákvörös atilla, fekete nadrág és ezüstsárga eszímák, kiegészíti az öltözetet fekete, sastollas kalpag, a melyre a megye régi czimerét varrják fel: egy halálfejet, két keresztbetett karesonttal. A királyt tehát ugyanolyan halálfejes légió várja, mint a milyen vítézen harezolt 1848—49-ben az osztrákok ellen. A kardok, ékszerék, lőszerszám mind régi családai drágaságok, a lovak pedig pompás fajparipák lesznek. A bandérium vezetésére az értekezlet Berchtold Artur grótot, hegyakörül-sára Zubovics Fedor honvéd-huszárkapitányt kérte föl.

Az egyesült prot. főgymnasium június 16. és 19-én tartott torna-fünnepélyének költségeire adakoztak: a rimaszombati takarékpénztár 10 frt, a gömörmegyei nép- és iparbank 5 frt, Dr. Szabó Samu, Molnár József, Beliczky Viktor, Bornemisza László, Dapsy József 2—2 frtot, Terhes Pál, Baksay József, Nagy Ferenc, Tibély Zsigmond, Kishonthy Gyula, Lengyel Samu, Institoris Endre, Groó Vilmos, Abonyi Pál, Lengyel György, Tornay György, Szakall Vince, Dr. Szabó Károly, Glauf Pál, Rónay Gyula, Török Bálint, Máriássy László, Szelezky Árpád, Süteő István, Fábry János 1—1 frtot. A kegyes jöltevőknek köszönetet mond az igazgató s á g.

Szülők figyelmebe. A közelgő tanévre nem kevés aggodalommal boesátja a szülő gyermekét a közeli városokba, mert az ifjuság erkölcsi nevelése és iskolai tanulmányainak előmozdítását idegen kezekre kell bízni. Mi, kik tudjuk, mily nagy befolyással van a szállásadó hely a tanuló egész lényére, a Kassára készülőknek, alkalmunk van szülői bizalmat keltő és teljesen megfelelő helyet ajánlani. Kassán, Fő-utca 122. szám alatt özv. Kövér Ferenczénél. — Levélbeli megkeresések ugyanoda intézendők.

Posta- és távirtda-segédtszli tanfolyam Miskolczon. Szeptember 1-én hat óra terjedő gyakorlati tanfolyam nyílik meg a posta- és távirtda-igazgatóság kerületében Miskolczon és Nagy-Mihályon, a budapesti posta- és távirtda-igazgatóság kerületében: Balassa-Gyarmaton és Egerben, a Pozsonyi posta- és távirtda igazgatóság kerületében: Liptó-Szt.-Miklóson és Nyitrán. E tanfolyamokra első sorban kisebb hivatalnok állásokra igazolvánnyal bíró altisztek másodsorban postamesteri vagy kialsói minőségben szolgált férfiak, végül oly 16-ik életévüket betöltött ifjak pályázhatnak, kik valamely középiskola négy alsó osztályát jó sikerrel végezték. Felvelethe augusztus 10-ig lehet jelentkezni valamelyik posta- és távirtda igazgatóságnál.

A Kossuth-szoborra a főgymnasiumban begyűlt: az I. osztály növendékei 6 frt, a II. osztály növendékei 3 frt 04 kr., a III. osztály növendékei 6 frt 40 kr., a IV. osztály növendékei 6 frt, az V. osztály növendékei 3 frt 90 kr., a VI. osztály növendékei 8 frt 30 kr. a VII. osztály növendékei 13 frt 30 kr., a VIII. osztály növendékei 4 frt 85 kr., összesen 51 frt 79 kr. A tanári karból: Baksay István 10 frt, Fábry János 5 frt, Zachar Gusztáv, Polnis János, dr. Veres Samu, Kerekes Dezső, Sárkány Imre, 2—2 frttal, Kottasch Rudolf, Schönleitner Károly, Szathmáry József, Benedek Gyula 1—1 frttal, összesen 30 frt. Együtt 81 frt 79 kr.

Kamarai közgyűlés. A kereskedelmi és inarkamara folyó évi július hó 19-én, (esütörtökön) délután 3 órakor saját helyiségében (Széchenyi-utca 59. szám 1. em.) rendkívüli közös ülést tart a következő napirenddel: Ellenőri előterjesztések. — Irodai jelentés. — Kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur leirata Pászto község vásárainak áthelyezése tárgyában. — Ugyanazon miniszter ur leirata a kamarai ház építésének jóváhagyása és építésére felvendő kölcsön engedélyezése iránt. — Ugyanazon miniszter ur leirata a villamos erővel hajtott kisipari munkagépek kiállításának megtekintése tárgyában. — A fővárosi iparoskör megkeresésére a leMBERGI országos kiállításra való kirándulás tárgyában. — A hatvani ipar-térsület megkeresése a létesíteni kívánt betegsegélyző pénztár alapszabályainak véleményezése iránt. — Esetleges indítványok.

A gömöri vasúti indóház Miskolczon Miskolcz város képviselőtestületének az alispáni hivatal útján előterjesztett az iránti kérvényére vonatkozólag, hogy a miskolczi gömöri pálya-utvaron a forgalom igényéhez mért új építkezések létesíttessenek, a m. kir. belügyminiszter e napokban leiratban értesítette a város közönségét miszerint pénzügyi tekintetknél fogva korlátozva van abban, hogy ezen kívánalmat ez idő szerint kielégíthesse. Minél fogva ezen alkalommal csakis annyit helyezhet kilátásba, hogy mihelyt a szükséges hitel rendelkezésére jut, a város által panaszolt bajok orvoslásáról a lehetőség szerint azonnal gondoskodni fog.

A besztercebányai m. kir. áll. felsőbb leányiskolában az 1894/95-iki tanévre a rendes beiratások szeptember 1-én kezdődnek. Ezen nyilvános tanintézet célja alkalmat nyújtani arra, hogy benne társadalmunk nőtagjai oly mérvű általános műveltséget szerezhessenek, mely élethivatásukra szükséges. A felsőbb leányiskola 6 évig tartó tanfolyamból áll 6 osztályal. Azon tanulók, kik a hat osztályt elvégezték, akadálytalanul s minden felvételi vizsga nélkül léphetnek át a tanítónőképződe III. osztályába. Az első osztályba felvehetőek a legalább 10 éves oly leányok, kik az elemi iskola 4 osztályát jó sikerrel végezték. Magasabb osztályokba csak olyan leányok vétetnek fel, kik megfelelő életkoruk és nyilvánossági joggal bíró tanintézet megfelelő osztályából jó bizonyítványt hoznak. Megfelelő bizonyítvány hiányában a jelentkező felvételi vizsgálatot tesz. Az intézet bentlakással — internatus — van összekötve, melyben aránylag olcsó díjért, gondos házi nevelés s felügyelet mellett a tanulók kitűnő ellátást nyernek. Az internatusban nagy súly van fektetve az idegen nyelvek gyakorlására, e célból német, francia és angol nevelők vannak alkalmazva. Mivel az internatusba csak meghatározott számú növendékek vehetők fel az érdekelt szülők felhívhatnak, hogy gyermekeiket jó előre jelentsek be. Jelentkezni levélleg is lehet Hermann Róza igazgatónál.

Iparosok kirándulása tanulmány végett. Vonnatkozással korábbi értesítéseinkre, közöljük, hogy a vilamos erővel hajtott munkagépek kiállítására rendezendő kirándulás alkalmából egyik fővárosi szálloda késznek nyilatkozott fejenként s naponként egy forint díj mellett a kirándulók elszállásolását eszközölni, továbbá gondoskodva leendő kiállításban szakszerű magyarázó vezetőkről, vasárnap délelőtt pedig a városligetben tartandó közös ebédről, ha elegendő résztvevő jelentkezik. Ebéd-díj 1 ft 50 kr. A kirándulók Miskolcra állomásról szombaton e hó 21-én délután 3 óra 26 perczkor indulnak. Amennyiben az izz. vallásnak szombaton nem utaznának, az éjjeli vonattal utazhatnak, megjegyezve, hogy legalább tíz utasnak kell indulni egy állomásról, ha a kedvezményt igénybe venni óhajtják. E kedvezményt abban áll, hogy az oda és vissza utazásnál II. osztályban III. osztályú jeggyel, III. osztályban pedig fél III. osztályú jeggyel utazhatnak a kamara által kiállított igazolvány alapján, miért is felkérnek az utazásban résztvenni óhajtók, hogy ezen szándékukat a miskolci kereskedelmi és iparkamaránál jelentse be, hogy az igazolványok kiadhatók legyenek.

A tiszai ágost. hitv. evang. egyházkerületi eperjesi tanítóképző intézet I. tanfolyamára oly ép testű növendékek vétetnek fel, kik a 15-ik életévüket már betöltötték, s a gymnasium, real- vagy polgári iskola 4 alsó osztályát legalább elégséges eredménnyel bevégezték és erről bizonyítványt képesek bemutatni, vagy a kik ily előkészítéssel nem bírván, a magyar nyelv és történelemben, földrajz és számtanban legalább annyi jártassággal bírnak, a mennyit a gym., real- vagy polgári iskola 4 alsó osztályában tanítanak, a miről a tanári kar felvételi vizsgálat alapján győződik meg. — Az ág. h. evang. növendékek, kik a jótétemények (tandijelengedés, bennlakás, ételmezés) egyik vagy másikában vagy valamennyiében részesülni akarnak, folyamodványaikat folyó évi augusztus 15-ig a tanítóképző igazgatóságához Eperjesen nyújtásuk be. — A folyamodványhoz, a tanulmányi bizonyítványon kívül szegénységi-, újraoltási-, orvosi bizonyítvány és keresztlevél csatolandó. — Minden ág. hitv. evang. növendék tandijmentes; de a kerületbeli a beiratásnál 6 forint 30 krt és 70 krt convictusi felszerelésre, más kerületi és más vallású növendék 10 forint 30 krt és beiratási díjat (csak egyszer) 1 forintot és convictusi felszerelésre 70 krt fizet. — Minden tanuló a felvételtől és nyert jótéteményről augusztus 20. körül értesítést kap. A jövő 1894—95-ik iskolai év szeptember 1-én kezdődik. A felvételi és javító vizsgálatok és beiratások szeptember 1—5 napjain tartatnak. A tanítás szeptember 6-án veszi kezdetét. — Eperjesen. 1894. július 14. *Ganauf György* igazgató.

Felhívás! A magyar tanfériak és tanítónők ezredéves albumát szerkesztő bizottság felhívja az érdeklődő tanfériákat és nőket, hogy az albumban való részvételt illetőleg jelentkezni sziveskedjenek. Mivel most már az arcképek és életrajzok beküldése folyamatban van: a szerkesztőség kijelenti, hogy azok beküldése az előfizetésre nem kötelez, mert a kiadóhivatal csak azt tekinti, hogy a nyers kiadások biztosítva vannak, és a szerkesztőség pedig a kiadástól függetlenül mindazon érdemes egyének egyéneket befoglalja, akinek arcképehez és életrajzához hozzájuthat. Minden tartózkodás nélkül beküldhetik, azonban ezeket maguk az érdekeltek is, mert az album célja nem az, hogy többé-kevésbé érdemes egyének féltésértessenek, hanem az, hogy az ezredéves ünnepen *bizonyítéka legyen a magyar tanítóság intelligenciájának, erkölcsi és szellemi erejének, hazafias törekvésének; maradvány emléke legyen a törekvő kortársaknak s végül adalattá legyen a késő utódok előtt is, melyben a ma élő nemzedék színe-javát fényképben és tárgyilagoss. hű életrajzban feltalálja. A fénynyomatokat Divald Károly fia műintézete készíti s ezek havi részletekben fognak nagy quart alakban finom kiállításban megjelenni a folyó és 1895. év folyamán. Előfizetés a jelentkezéskor 3 ft; jövő február 1-én ismét 3 ft é. 1895. szept. 1-én 3 ft. Bolti ára a műnek 12 ft lesz. A mielőbbi jelentkezés kériatik Békésre a „Tanügy” szerkesztőségébe intéztetni.*

Az Athenium Könyv- és Irodalomtörténetéből megjelent a 24-ik füzet. Ebben Angyal Dávid befejezi Kisfaludy Sándorról írt tartalmas cikkét. Négyesy László Berecsényi Dánielről, a Keszthelyi Helikonról s az ekkori nőköltekről ír, végül Ballagi Géza a „Felvilágosodás Irodalma” cím alatt a múlt század végén keletkezett vallási és politikai röpiratokat ismerteti, érdekes képből mutatva be az akkori „aufkláristák” szellemi mozgalmait. Mind a három író már azelőtt bővebben foglalkozott a tárgyaló irókkal s vizsgálataik eredményét itt mintegy összegezve nyújtják. Nem kevésbé becses a szövegben és mellékletekül közölt nagyszámú képek sora: Kisfaludy Sándornak régi és új szobra, Berzsenyinek a Kisfaludy-társ. ereklyetárából itt először közölt arcképe, heteyi szülőháza, továbbá „A magyarokhoz” című híressé vált költeményének első versszakai, niklai síremléke és Festetics Györgynek arcképe; Ballagi cikkéhez: a Magyar Kurir címűképe, Laczkovics János és Martinovics Ignác arcképe, végül az összeesküvők fája. Külön mellékletül: Kazinczy Ferenc arcképe (Kreuzingertől) és Kazinczy Kiss Jánostól írt levelének hasonmása járulnak a füzethez. A legközelebbi füzet, a boríték jelentése szerint, szeptember elején fog megjelenni. A monumentális várlalatot melegen ajánljuk az olvasók figyelmébe. Egy-egy füzet ára 40 kr s bármely hazai könyvkereskedésben megrendelhető.

Hivatalos közlemények.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Pályázati hirdetmény.

811 szám. — A nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszter ur folyó évi július hó 4-én 27795/I. M. E. szám alatti rendelete folytán a felügyeletem alatt álló tornalliai kir. járásbírósnál rendszeresített III-ad osztályú hivatalozgái állásra — mellyel 250 forint fizetés, 50 ft lakpénz és ruhapénz illetmény jár — az 1873. II-ik törv.-cikk figyelembe tartásával, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni

óhajtják, — hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket ezen hirdetménynek a hivatalos lapban harmadszor történt közzétételétől számított négy hét alatt, és pedig a közszolgálatban állók hivatalfőnökeik útján, hozzám annál bizonyosabban nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Rimaszombat, 1894. évi július 10.

Kubinyi Aladár, kir. tvszéki előök.

Dr. KARMÁN ZOLTÁN távollétében a szerkesztésért felelős: LÖRINCZY GYÖRGY.

Magán-hirdetések.

Egész selyem mintázott Foulárdokat

(mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 ft 65 krtig — valamint fekete, teher és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 ft 65 krtig — sima, kozkás, csikos, virágos, damaszt minőségben (mintegy 240-féle dispositió és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a **privát megrendelők lakására HEN EBERG G.** (esász. és kir. udv. szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Minták postafordulattal küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Özv. ANDRIK SÁMUELNÉ

kályhagyára

Tamásfalán. (u. p. Rimaszombat.)

Van szerenésém a nagy érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Tamásfalán (saját házamban) **mindenféle alakú, nagyságú és színű saját gyártmányú sköszénnel is fűthető kesz,**

raktáron levő

eserépkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. — Megrendelések pontosan teljesíttetnek, javítások és átrakások elfogadhatnak

Özv. ANDRIK SÁMUELNÉ,

4-6

kályhagyáros.

Birtok-bérbeadás.

Gömörmegyében, Tornallya és Pelsűcz nagyforgalmu városok között (egyikhez is, másikhoz is félórai távolságban) fekvő Gömör-Panyit község határában **Szent-Iványi Géza** ur tulajdonát képező 470 hold szántóföld, rét és legelő több évre haszonbérbe kiadatik. — Bérelni szándékozók — lehetőleg rövid idő alatt — forduljanak a tulajdonos **Szentiványi Géza-hoz Gömör-Panyiton.** (Posta- és vasutállomás.) 2—3

Hirdetmény.

961. sz. — A nagyrozei kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Fischer Alajos** végrehajtatónak **Szlavkovszki Imréné** végrehajtatást szenvedő elleni 140 ft tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrozei kir. járásbírósnak) területén lévő Jolsva város határában fekvő a Szlavkovszki Imréné szül. Viszoezki Mária kisk. Szlavkovszki Lajos, Imre, Gusztáv, Mária és Erzsébet tulajdonát képező jolsvai 1249 sztkjben foglalt ingatlanára az árverést 1008 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a tennebb megjelölt ingatlan az **1894 évi augusztus hó 13-ik** napján délelőtt 9 órakor Jolsván a város házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át 100 forint 80 krajczárt készpénzben vagy az 1881. LX. törv.-cz. 42. §-ban jelzett, ártólyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-án kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött §-án kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéseről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagy-Röczén, 1894. márczius hó 24-ik napján.

A nagyrozei kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Molitorisz, kir. járásbíró.

Kereskedő tanulóul

Rimaszombat egyik legnagyobb fűszer, vegyes- és rőföskereskedésében egy 13-14 éves, 2—3 gymn. osztályt végzett ifju — tisztességes szülők gyermeke — tanulóul azonnal felfogadtatik.

Jelentkezések e lap kiadóhivatalába intézendők.

Jolsván

Hoffmann Miksa divat- és fűszer-üzletében egy tanonez azonnal felvétetik.

3-3

Kérjen Ön csak

„ZACHERLIN”-t

mert ez a legezészerűbb és legbiztosabb szer mindenféle férgek kiirtására.

Mert mi sem bizonyít jobban utólréhtelen ereje és jósa mellett, mint ama eredmény, mit **általános elterjedtségével** eddig már elért, — minél fogva ehez hasonló szer nem létezik, melynek hatását a „ZACHERLIN” legalább is tiszszeresen felül nem múlta.

Ennélfogva mindig csak oly bepecsételt üveget kérjen és fogadjon el, a mely a Zacherl nével van ellátva.

Egy üveg ára: **15, 30, 50 kr, 1 ft, 2 ft.** Egy Zacherlin-permetező **30 kr.**

Valódi minőségben kapható:

Rimaszombatban: Stech Kálmán, Hecksch Jakab, Tibély S. A., Bródy Bertalan, Diekmann testvérek, Kishonthy Gyula gyógyszerész és Hecksch Bertalannál.

Jolsván: Czibur Emil és Hoffmann Miksánál.

Nagy-Röczén: Dedinszky J. gyógyszerész és Nandrássy Gusztávnál.

Nyustyán: Grossberger Ignácznál.

Pelsőczön: Pártos Miksánál.

Putnokon: Friedl György, Fekete Nándor gyógyszerész és Fejes Tamásnénál.

Tiszolczon: Politzer Miksánál.

Tornallyán: Mandler Samu és Urszinyi Zsigmond gyógyszerésznel.

8-10

A magyar általános köszen bánya részvénytársulat,

Budapest, V., bálvány-uteza 8.

ajánlja a t. cz. gőzmalmoknak, szeszgyáraknak és egyéb iparvállalatoknak, valamint a küszöbön álló

cséplési idényre

a gazdaközönség és cséplőgéptulajdonosoknak kitünő minőségű

akna, koczka- és darabos szenét centeri, királdi stb. bányáiból

legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.